

Aingeru Epaltza

IDAZLEA ♦

JOSU SANTESTEBAN

Ikusi ez zituenak

IRAILAREN 3AN, UPNko agintari batek baino gehiagok gogotik madarikatuko zuen 2014ko Espainiako Itzulia Nafarroara ekartzeko baten batek izan zuen burutazioa. Txirrindularien etorrerarekin, Nafarroako Erresumaren espainolasuna agerian jartzea baldin bazen xedea, arras bertzelako zerbaitek erakutsi ziguten telebista kamerek.

Bilduren deialdirik gabe izanzen zen ikurrinik Iruñerrian eta Sakanan. Bilduren deialdiak zuri-gorri-berdetu zituen bazterrak Aralarko igoera guztian. Espainiar esatarien isiltasunak musika paratu zion ikuskizunari.

Espainiako Itzuliak Euskal Herriko muga zeharkatzea mamu beltza izan da, historikoki, gure independentistendako. Garai berrien kontua egia izanzen da, norbait politika zentzuzkoa egiten ari baita ezker abertzalean. Betizuaren estrategiari zuzen jo eta adarrak hautsi judokarenak hartu dio, itxuraz, lekua: kontrarioaren oldarraren bulkada probestu, hura lurreratzeko. Batzuek amorrak.

Kasu berdina izan gabe ere, horretaz oroitu nintzen lehengoan Leitza lagun bati adituta. Leitza-rrek, nonbait, inoiz baino bisitari kanpotar gehiago izan dute uda honetan, nabarmen gehiago, bertako ostatuen eta landetxeen pozgarri.

Nik ikusi nuen egunean zer pentsatua ematen zuten salan zeuden batzuen irri-karkailek; ni baino euskaldunagoak ziren, eta ni baino aise ere abertzaleagoak

Leitza, zoko eta bazter ikusgarriak izanik ere, aparte samar gelditu izan da beti zirkuitu turistikoetatik. Aurtengo *8 apellidos vascos* filmean agertzeak du, nonbait, famatu. Martínez-Lázaro pelikula zer esana eman zuen joan den neguan. Espainiako zinemaren historiako lanik ikusienetariko bat bilakatu zen estreinatu eta

berehala, nahiz eta Estatuko iritzi-emaile eskuindar gehienek ez zuten, hasieran, begi onez ikusi. Gero, aunitzen ikusmoldea aldatu zen, filmaren kontura Euskal Herrian piztutako ika-mikaren berri izatean. Hemengo batzuei irakurrita, ematen zuen *8 apellidos vascos* gure kontrako plan makiaveliko baten atala zela. Ez dakit. Bazen pasarte deserosoren bat. Horrez landa, *Vaya semanitaxen* edozein emanalditan irri gehiago egin izan dut pelikula honekin baino. Baina denak ez gara berdinak. Nik ikusi nuen egunean zer pentsatua ematen zuten salan zeuden batzuen irri-karkailek; ni baino euskaldunagoak ziren, eta ni baino aise ere abertzaleagoak.

8 apellidos vascos memelokeria bat zen. Memelokeria horrek eraman du jende andana Leitza ezagutzera, Nafarroako herriak euskaldun eta abertzaleenatariko bat. Leitza-rak fin ibili baziren, pelikulan ikusi ez zituenak ikusiko zituen bere bisitaldian jende horrek guztiak. ■

DANI BLANCO

Itxaro Borda

IDAZLEA

Bidaiariak

UDA HONETAN Iratxe Gutierrezen luma-pean Sinead O'Connorren ohorezko artikulua irakurri nuen. Ez nintzen beraz bakar, irlandarraren ahotsaren xarmak eta indarrak liluratua zebilena. Bakarrik ez izateak sosegatu ninduen. Eta gaur, hemen nago, *I am here*, Dublineko hotel zahar bateko gelan *I'm Not Bossy, I'm The Boss* albuma entzuten: boza, musika, testuak. *She is the best(e)*.

Bidaiaz abiatzean nortasunez eta senez aldatzen gabilta. Ez gara exiliatuak, are gutxiago ihesean dabilizanak. Hiriko plazetan ausatu gaitezke eguzkitan, sorterriko traumak ahantziz. Egoerak ankerra

dirudi horrela hotzean. Kontuan edukitzekoa da ordea, bai Irlandak, bai Euskal Herriak, bai Kataluniak, bai eta Eskoziak demagun, gerla ondoko bake apurra merezi dutela *Thank you for loving me* hauteman arau.

Aitormenaren ildo urratu dezadala: Sinead O'Connor handiak nire bizitzako urrats garrantzitsuenak bere soinuez azpatu zizkidan, Parisetiko itzulera trenean *This is to mother you*, Mauletik Baionaratzean *Emma's song*, eta jada etxela egin berri dudala *Kisses like mine*. ■

